

OLIMPIADA DE LINGVISTICĂ „SOLOMON MARCUS”
ETAPA NAȚIONALĂ, VASLUI, 11-13 MAI 2018
CLASELE a IX-a – a XII-a

SUBIECTUL 1: JƏLABAT, SEJTET, VURUOGOD¹
(30 de puncte)

Pe tărâmul fantastic Wazal sunt vorbite două limbi izolate sejtet, „(graiul) senin”, și vuruogod, „(graiul) întunecat”, despre care s-a crezut multă vreme că nu ar fi înrudite. Un lingvist cunoscut a demonstrat însă contrariul, descoperind limba de origine, pe care a numit-o jəlabat, „(graiul) sursă”. Mai jos sunt date, în transcriere fonetică, câteva cuvinte din sejtet și vuruogod, precum și variantele reconstituite din jəlabat.

JƏLABAT	SEJTET	VURUOGOD
1. *daləp	a. tsot	A. gedēb
2. *juxom	b. kīp	B. guduvu
3. *ketep	c. pəkə	C. magava
4. *γuzuf	d. fəxj	D. naraəb
5. *lenib	e. wejx	E. mevere
6. *galaz	f. kjəs	F. ngaraəd
7. *sigin	g. skej	G. uzuγum
8. *mewil	h. jejp	H. erenem
9. *xobog	i. wīj	I. bəngərə
10. *meney	j. oxow	J. dozōn
11. *naman	k. xūf	K. oγomong
12. *bakaw	l. jāj	L. namaən
13. *pizeb	m. psep	M. menēg
14. *tosud	n. tјəp	N. izingin
15. *vəγəl	o. xpok	O. bidiem

1. Asociați fiecare cuvânt din jəlabat cu corespondentele lor din sejtet și vuruogod. (7,5 puncte)

2. Mai jos sunt date două liste de cuvinte. Fiecare listă conține 10 cuvinte dintre care doar cinci aparțin limbii respective. Identificați cuvintele care nu fac parte din limba corespunzătoare fiecărei liste. (2,5 puncte)

SEJTET	rūpd, joks, tīw, zojt, jəp, fjəj, pūp, wēl, pwek, xfat
VURUOGOD	truozo, dogoro, gedaəv, rudūm, nərə, nawaəb, bidīm, numuong, avarad, bolog

3. Se dau trei cuvinte din jəlabat. Scrieți cuvintele din sejtet și vuruogod provenite din acestea. (3 puncte)

a) *γəfad b) *wolom c) *bipek

4. Scrieți cuvintele din jəlabat care provin din următoarele perechi. (3 puncte)

a) tfox – nuvuyu b) sīf – izivi c) tfək – dabaəg

5. Prezentați succint aspectele fonetice/fonologice observate în cele trei limbi, inclusiv schimbările fonetice care au avut loc din jəlabat în sejtet și vuruogod. (14 puncte)

¹Jəlabat, sejtet și vuruogod sunt limbi inventate. Sejtet este, în termeni lingvistici, o limbă analitică prin excelență, pe când vuruogod este o limbă aglutinantă. **Note fonetice:** x = precum sunetul χ (hi) în greacă; γ = precum sunetul γ (gama) în greacă, ng = precum în „singing” din engleză; ə = „ă” din română; j = „i” din „iată”; w = „u” din „iau”. Semnul „-” deasupra vocalelor marchează dublarea/alungirea vocalei.

SUBIECTUL 2: CULORI

(30 de puncte)

Brent Berlin și Paul Kay², doi lingviști americani, au studiat numele culorilor în peste 100 de limbi, călătorind prin lume și cerându-le localnicilor să descrie anumite poze folosind nume de culori. După ce au examinat rezultatele, au ajuns la concluzia că percepția culorilor în toate aceste limbi este guvernată de legi identice. Mai jos sunt date numele unor culori din 12 limbi studiate de cei doi lingviști.

Română	Alb	Albastru	Galben	Maro	Negru	Roșu	Verde
Fitzroy River ³	bura	guru	kalmur	A	B	kiran	C
Nupe ⁴	bókùṅ	dòfa	wọ̀njìn	dzúfú	zìkò	dzúfú	álìgà
Upper Pyramid ⁵	D	E	F	mola	G	H	muli
Ibo ⁶	nzu	I	odo	uhie	oji	J	oji
Tzeltal ⁷	sak	yaš	k'an	K	ʔihk'	cah	yaš
Hanunóo ⁸	(ma)biru	L	(ma)rara?	(ma)rara?	(ma)lagti?	M	(ma)latuy
Bari ⁹	-kwe	-murye	-forong	-jere	-rnö	-tor	-ngem
Jalé ¹⁰	hóló	siṅ	N	O	siṅ	hóló	P
Hausa ¹¹	fāri	shuḍi	nawaya	ja	bāḳi	Q	algashi
Nasioi ¹²	kakara	mutaṅa	R	S	T	erereṅ	U
Daza ¹³	cuo	zeḍe	mini	maaḍo	yasko	V	W
Ibibio ¹⁴	áfíá	X	ńdàídàt	Y	ébu-bit	ńdàídàt	àwàwà

1. Completați câmpurile hașurate (notate cu litere de la A la Y). (10 puncte)

2. Mai jos sunt date traducerile numelor unor culori din alte trei limbi care respectă ipoteza emisă de Berlin și Kay. Specificați cu care dintre cele 12 limbi de mai sus se aseamănă acestea. (3 puncte)

Urhobo ¹⁵	negru = ɔbyibi, maro = ɔBaBare, verde = ɔbyibi, galben = do
N'Gombe ¹⁶	alb = bopu, roșu = bopu
Tanna Island ¹⁷	galben = laulau, negru = rapen, maro = laulau, albastru = ramimera.

3. Cunoscându-se traducerile numelor unor culori în următoarele limbi, explicați de ce acestea nu respectă ipoteza emisă de Berlin și Kay. (2 puncte)

Acehnese ¹⁸	alb = iju, roșu = piră, verde = prană, galben = iju, albastru = prăna
Alabama ¹⁹	verde = okchakko, roșu = homma, maro = laana albastru = okchakko, galben = laana.

²Cercetările acestora au fost publicate în 1969 în volumul *Basic Color Terms: Their Universality and Evolution*.

³Vorbită de un trib puțin numeros, descoperit de *Rivers* în 1901, de-a lungul râului Fitzroy în Queensland.

⁴Face parte din familia limbilor nigero-congoleze, fiind vorbită de aproximativ 800 000 de persoane în Nigeria.

⁵Este un dialect al limbii Dani, vorbită în Papua Noua Guinee de aproximativ 90 000 de persoane.

⁶Face parte din familia limbilor nigero-congoleze. Este vorbită în Nigeria de aproximativ 25 de milioane de persoane.

⁷Face parte din familia limbilor mayane. Este vorbită de aproximativ 450 000 de persoane în Mexic.

⁸Face parte din familia limbilor austroneziene. Vorbită de aproximativ 13 000 de persoane în Filipine.

⁹Este o limbă nilotică vorbită în Sudul Sudanului de aproximativ 750 000 de persoane.

¹⁰Este o limbă vorbită de aproximativ 2300 de persoane în Papua Noua Guinee.

¹¹Face parte din familia limbilor afro-asiatice și este vorbită de aproximativ 34 de milioane de persoane în Niger, Ghana, Togo.

¹²Vorbită de 20 000 persoane în regiunea Bougainville din Papua Noua Guinee.

¹³Vorbită de aproximativ 380 000 de persoane în Chad, Niger, Sudan, Libia. Este o limbă nilo-sahariană.

¹⁴Vorbită de aproximativ 2 milioane de persoane în sudul Nigeriei. Este o limbă nigero-congoleză.

¹⁵Vorbită de aproximativ 550 000 de persoane în sudul Nigeriei, face parte din familia limbilor nigero-congoleze.

¹⁶Vorbită de aproximativ 150 000 de persoane în Republica Democrată Congo, face parte din familia nigero-congoleză.

¹⁷Vorbită de un trib puțin numeros, descoperit de *Rivers* în 1901, pe insulele Tanna, provincia Vanuatu.

¹⁸Face parte din familia limbilor austroneziene. Este vorbită de aproximativ 3,5 milioane de persoane în Indonezia.

¹⁹Este o limbă amerindiană, făcând parte din familia limbilor muskogeane. Vorbită de aproximativ 10 000 de persoane.

4. Formulați ipoteza emisă de Berlin și Kay.

(15 puncte)

(adaptare după o problemă de Kseniya Gilyarova)

SUBIECTUL 3: YAGUA

(30 de puncte)

În data de 12 mai 2008, patru prieteni (Alchico, Anita, Moqui și Rospita) se aflau în junglă. În urma unui eveniment suspect, care a avut loc în noaptea de dinainte, poliția junglei îi interoghează pe cei patru prieteni. Cazul nu a putut fi elucidat imediat, așa că cei patru prieteni au dat declarații timp de cinci ani. Mai jos sunt date afirmațiile acestora în legătură cu ce făceau în acea zi, precum și momentul la care au fost făcute aceste afirmații. **Pe ultima pagină este dat programul fiecăruia din acea zi.**

Alchico

1. naadasuuta tóomuvŮŮy	12 mai 2008, 17:00
2. rayjumutajásiyríy	12 mai 2008, 19:00
3. vŮyuhŮwayjásiy muñumuníí Rospita	12 mai 2008, 20:00
4. sajunnúúyjáy Anitaráy	13 mai 2008, 13:00
5. sasííyjáy Moqui raruvAŮva	13 mai 2008, 15:00
6. vŮyysuutatíyníí	15 mai 2009, 22:00

Anita

7. naadasuuta tóomuvŮŮy	12 mai 2008, 17:00
8. vŮyuhŮwayjásiy muñumuníí Rospita	12 mai 2008, 23:00
9. sasííyjáy Moqui raruvAŮva	13 mai 2008, 13:00
10. vŮyysuutatíyníí	12 mai 2009, 22:00

Moqui

11. naadajimiyirá didijaŮ	12 mai 2008, 09:00
12. vŮyuhŮwayjásiy muñumuníí Rospita	12 mai 2008, 22:00
13. riysííysiy Alchico Anitantiy Rospitantiy	30 mai 2008, 17:00
14. vŮyujimiyítíy raruvAŮvarà quiiva	15 mai 2009, 21:00
15. vŮyujumutajadavŮŮy	17 mai 2011, 20:00

Rospita

16. naadajimiyirá didijaŮ	12 mai 2008, 09:00
17. sasííyjáy Moqui raruvAŮva	13 mai 2008, 11:00
18. riyhŮwaysiy muñumuráy Alchico Anitantiy Moquintiy	22 mai 2008, 18:00
19. vŮyysuutatíyníí	13 mai 2009, 10:00
20. vŮyujimiyítíy raruvAŮvarà quiiva	12 mai 2010, 10:00
21. vŮyujumutajadavŮŮy	12 mai 2012, 08:00
22. rayjunnúúyjada raruvAŮvaríy	18 mai 2013, 15:00

1. Traduceți în română afirmațiile 1, 9, 16, 20.

(8 puncte)

2. Se mai dau următoarele activități din programul celor patru prieteni din 12 mai 2008.

(12 puncte)

(a) Anita și Rospita văd pește în junglă	12 mai 2008, 11:30
(b) Moqui îi lovește pe Alchico, Anita și Rospita în josul râului.	12 mai 2008, 12:30
(c) Alchico, Moqui și Rospita mănâncă budincă.	12 mai 2008, 13:30
(d) Alchico și Moqui le ajută pe Anita și Rospita	12 mai 2008, 14:30

Cei patru prieteni oferă declarații cu privire la cele patru activități după cum urmează:

1. Anita despre (a), în data de 12 mai 2011, 17:30
2. Moqui despre (a), în data de 12 mai 2009, 18:30
3. Moqui despre (b), în data de 12 mai 2008, 12:30
4. Rospita despre (b), în data de 12 mai 2008, 16:30
5. Alchico despre (c), în data de 13 mai 2008, 15:30
6. Anita despre (c), în data de 13 mai 2008, 11:30
7. Alchico despre (d), în data de 30 mai 2008, 14:30
8. Rospita despre (d), în data de 18 mai 2009, 13:30

Scrieți în limba yagua cele opt declarații de mai sus.

3. Pe baza datelor problemei, scrieți pe scurt regulile gramaticale și vocabularul limbii yagua.

(10 puncte)

Observații: În traduceri trebuie să se țină cont de următoarele aspecte: (1) cei patru prieteni spun tot timpul adevărul; (2) declarațiile trebuie să includă toate persoanele implicate (de exemplu, pentru activitatea (d) sunt incomplete afirmațiile: *Alchico o ajută pe Anita*, *Noi o ajutăm pe Rospita*. Sunt complete afirmațiile: *Alchico și Moqui le ajută pe ele*, *Noi doi le ajutăm*, *Ei doi ne ajută*.)

PROGRAMUL CELOR PATRU PRIETENI DIN DATA DE 12 MAI 2008

Alchico

8:00 | Îl spăl pe Moqui
9:00 | Mănânc budincă
11:00 | Fug
16:00 | Îi ajut pe Anita, Moqui și Rospita
18:00 | O lovesc pe Rospita în canoe

Anita

8:00 | Îl spăl pe Moqui
9:00 | Mănânc budincă
11:00 | Fug
13:00 | Îl văd pe Alchico
18:00 | O lovesc pe Rospita în canoe

Moqui

10:00 | O ajut pe Rospita
12:00 | Fug în josul râului
15:00 | Mănânc pește în josul râului
17:00 | Îi spăl în junglă pe Alchico și Anita
18:00 | O lovesc pe Rospita în canoe

Rospita

8:00 | Îl spăl pe Moqui
10:00 | Îl ajut pe Moqui
11:00 | Fug
14:00 | Îi văd în josul râului pe Alchico, Anita și Moqui.
15:00 | Mănânc pește în josul râului
17:00 | Îi spăl în junglă pe Alchico și Anita

Din oficiu: 10 puncte
Total: 100 de puncte
Timp de lucru: 3h